

HAMLET

William Shakespeare (1564- 1616) je najlepší anglický dramatik a jeden z najväčších spisovateľov celej svetovej literatúry. Písal komédie, historické hry z anglických dejín, antické hry a tragédie. *Hamlet*, patrí medzi najznámejšie dramatické diela. Dielo je napísané formou divadelnej hry z 12.storočia, má päť dejstiev. Autor čerpal námet zo stredovekých kroník.

Samotný dej je temný, nabitý tragikou, pocitmi márnosti a nezmyselnosti všetkého, je založený na motíve vraždy a pomsty. Odohráva sa v Dánsku, prevažne na hrade Elsinor.

Hoci autor poukazuje na osobnú drámu hlavného hrdinu, mladého princa Hamleta, podľa môjho názoru, osobnú drámu v tomto diele prežívajú takmer všetky postavy.

Samotnú tragédiu autor rozpúta vlastne v čase, keď po smrti kráľa Hamleta si kráľovnú Gertrúdu berie za ženu jeho brat Claudius. Krátko na to sa na hradbách hradu Elsinor začne objavovať záhadný duch mŕtveho kráľa Hamleta, otca mladého princa Hamleta. Autor práve tu rozohráva zápletku všetkých postáv. Na jednej strane odvážny princ, na druhej strane pochmúrna noc a hovoriaci duch: *"Som tvojho otca duch, čo potľkať sa musí každú noc a vo dne o hlade stáť v plameňoch, kým mrzké hriechy jeho života nezhoria..."* „Povráva sa, že keď som v sade spal, vraj had ma uštipol. A sluch celého Dánska hanobí sa lžou o mojom úmrtí, vedz, mladý princ, že had, čo tvojmu otcovi život vzal, na hlave nosí jeho korunu.“

Autor veľmi netradičným spôsobom naznačil Hamletovi pravdu o smrti svojho otca. Začína sa zamýšľať nad tým, aký nehanebný skutok vykonal jeho strýko, nový kráľ Claudius. Urobil to len preto, že túžil po moci? Ale ešte viac ho trápi pomyslenie na svoju matku Gertrúdu, ktorá sa krátko po smrti jeho otca vydala za vraha.

A práve v tomto momente sa podľa môjho názoru z Hamleta dovtedy veselého, nežného, pozorného a svojim ľuďom milovaného princa stáva zatrpknutý, osamelý, nad životom sa zamýšľajúci a po pomste bažiaci človek.

Myslím si, že úplná tragédia hlavných postáv sa začala predstieraním Hamletovho šialenstva. Jediný kto vie, že Hamlet šialenstvo predstiera je jeho priateľ Horatio.

Ďalšia zápleтка sa rozpúta v momente, keď sa dozvie Polónius, že princ Hamlet vyznáva lásku jeho dcére Ofélii. Polónius ako aj Oféliin brat Laertes vyhovárajú Ofélii Hamleta, neveria, že jeho láska k nej je úprimná.

Keď sa rozšíri chýr o Hamletovom šialenstve, kráľ Claudius spolu so svojim dvorným radcom Polóniusom rozmýšľajú ako zistiť, či sa Hamlet neumára pre lásku k Ofélii. Všetko zariadia tak, aby sa Hamlet s Oféliou ocitli sami, ale aby si oni mohli vypočuť ich rozhovor. Ani Claudius a ani Polónius netušili, že ich plány si vypočul Hamlet. Ten sa pri stretnutí s Oféliou vedomý si toho, že je to pripravená pasca na neho, zamýšľa nad životom a smrťou:

*„Byť a či nebyť - kto mi odpovie,
čo šľachtí ducha viac: či trpne niest'
strely a šípy zlostnej Šťasteny,
či pozdvihnúť zbraň proti moru bied
a násilne ho premôcť? Umrieť, spať -
nič viac a myslieť si, že spánkom tým
sa končí srdca bôľ a stovky hrôz,
čo súdené sú nám; tak umrieť, spať -
to vari je náš vytúžený cieľ?“*

Ofélia sa mu prihovára, ale Hamlet sa správa ako šialený. Posiela ju s výsmechom do kláštora: *„Chod' do kláštora, chod' zbohom. Ak sa naozaj potrebuješ vydať, vydaj sa za dákeho túlpasa. Múdri chlapi totiž pridobre vedia, aké netvory ste schopné z nich urobiť; chod' do kláštora a čím skôr! Zbohom.“*

A práve tu autor podľa môjho názoru urobil z Hamleta nespravodlivého pomstiteľa vo vzťahu k Ofélii. Ofélia sa stala prvou obeťou Hamletovej pomsty a tu sa začína jej osobná dráma. Ofélia sama o sebe bola nežná, plachá, nevinná a milujúca dcéra, ktorá len poslúchla otcove rady a sama nemala ani potuchy o tom, čo jej otec spolu s kráľom Cladiusom vymysleli. Ofélia o Hamletovom správaní: *„Ach aký vzácny duch sa zosypal! Učenec, dvoran, vojak, zrak, reč, meč, nádej a výkvet našej krajiny, zrkadlo módy a vzor nad vzory, najväčšmi ctený medzi ctenými.“* V jej slovách môžeme cítiť nielen veľkú lásku k Hamletovi ale aj obdiv.

Hamletova túžba po pomste rastie a začína sa meniť na túžbu po smrti: *„Kiežby sa telo, čiernočierny sneh začalo topiť, meniť na rosu, koľký hnus, prehnitosť a otupnosť v spôsoboch tohto sveta nachodím.“*

Hamletovu dôvtipnosť autor predstavil v časti, keď prídu na hrad herci. Hamlet ich požiada, aby zahrali hru, ktorú im on sám napíše. Hra rozprávala o vražde kráľa a podľa zrady a nevere kráľovnej. Princ sa chcel na vlastné oči presvedčiť, ako hra zapôsobí na kráľa Claudiusa. Možno sám Hamlet v kútiku svojej duše neveril, že smrť jeho otca spôsobil vlastný brat. Možno dúfal, že duch, ktorý mu rozprával o vražde je len akýsi diabol, ktorý chcel nahlodať jeho svedomie. Ale keď sa na vlastné oči presvedčí, ako kráľ zutekal z divadelného predstavenia, túži už iba po tom, aby splniť svoj sľub daný duchovi.

A tu sa začína vyvrcholenie samotnej tragédie. Najskôr Hamlet omylom zabije Polóniusa namiesto Claudiusa, priamo pred očami svojej matky: „*Aký to nerozvážny čin!*“ Hamlet odpovedá: „*Tak ako zabiť kráľa, milá mať a jeho brata za muža si vziať.*“

Claudius smrť Polónia použil ako zámienku, aby Hamleta na istý čas poslal ako vyslanca do Anglicka. Ale Hamletov príchod do Anglicka by znamenal jeho smrť, tak to naplánoval Claudius. Hoci sa doteraz mohlo zdať, že Claudius ľutuje svoj bratovražedný čin: „*Môj ohavný čin volá do neba! Je na ňom starodávne prekliatie za bratovraždu...*“ práve tým, že neváhal poslať Hamleta na smrť sa prejavil ako bezohľadný tyran so zločineckými sklonmi.

Hamletovi sa podarí dostať späť do kráľovstva. Práve sa konal Oféliin pohreb. Smrť otca zavraždeného rukou princa, ktorého ľúbila, spôsobila, že to bola práve ona, ktorá sa naozaj zbláznila.

Brat Laertes chce pomstiť smrť svojho otca a svojej sestry. Najskôr obviní zo smrti kráľa Claudiusa, ale ten, tak ako v celom diele aj teraz vie, ako si zachrániť svoju kožu. Vrcholnou zápletkou sa stáva skutočnosť, že Claudiusovi sa podarí Laertesovi nahovoriť, že za smrť jeho najbližších môže princ Hamlet. Rozhorčený Laertes vyzve Hamleta na súboj.

Meč Laertes bol však otrávený kráľom. Pre istotu, ak by Hamlet vyhral, pripravil mu otrávený nápoj. Laertes princa smrteľne zraní. Otrávený nápoj namiesto Hamleta vypije jeho matka. Keď Hamlet cíti, že umiera, z posledných síl bodne kráľa Claudiusa. Jediný, kto z prítomných túto tragédiu prežije, je Horátio. Hamlet ho z posledných síl požiada, aby jeho príbeh pravdivo opísal tým, čo ho nepoznali.

A kde sa vlastne začala osobná dráma Claudiusa? V ten deň, keď podlo zavraždil svojho brata, alebo v deň, keď sa zaľúbil do jeho ženy? Na túto otázku som si odpovedal sám, možno by autor so mnou nesúhlasil. Ale podľa mňa, aj keď je sám Claudius v celom diele vykreslený ako ľstivý, po moci bažiaci a zákerný človek, jeho vražedný čin bol aj dôsledkom veľkej lásky k bratovej žene: „*Svoj život, ba i dušu spojil som s kráľovnou: každá hviezda slnko má a sám by som sotva vyžil bez slnka.*“ Ale ani táto láska nemôže zatieniť jeho zločinné povahové vlastnosti, veď neváhal a chcel zabiť syna jeho milovanej ženy.

Aj keď dielo Hamlet je samé o sebe tragédiou, predsa sa autorovi podarilo vykúziť úsmev na mojej tvári a to komickým dialógom Hamleta s hrobárom na cintoríne.

Hlavná myšlienka podľa mňa sa nesie v duchu, že každé zlo bude potrestané. Samotný príbeh Hamleta uvažuje o zmysle života, ľudskej existencii, o rodinných a milostných konfliktoch. V niektorých momentoch sa zdalo, že Hamlet už nepredstiera šialenstvo, ale zošalel naozaj.

Na záver uvádzam zopár pekných autorových myšlienok:

Never hviezdám, že nám svietia, never slnku jeho smer, never pravde, čo lož splieta, iba mojej láske ver!

Kto vie, kto koho vodí na povrázku: či láska osud a či osud lásku. Počúvaj iných, sám však málo vrav, váž cudziu mienku, s vlastnou hospodár. Vyhýbaj sa sporom, ale keď raz budeš v spore, nech sa ti po ňom súper vyhýba.

Potrebný je chvat: keď šalie princ, to ohrozuje štát.

Každý čin sa skladá s troch častí: najprv sa prekonáme, potom konáme a nakoniec dokonáme.

Zaujímavé dialógy:

- Čo to čítate princ?

- Slová, slová, slová.

Umelecké jazykové prostriedky:

- protiklady: veselý pohreb, smutné veselie

- prirovnania: buď cnostná ako ľad, čistá ako sneh, hrud' čierna ako smola

- frazeologizmy: šaty robia človeka, ťarcha nám spadne z pliec, zvyk je železná košeľa, cnosť je nedobytná pevnosť

- epitetá: hviezdna noc, pozlátky krásnych slov, tieň tieňa

- metafory: noc je pomocníkom dňa, kvapka zla aj najčírejšiu studňu zakalí, chlad lačno preniká až do kostí, hroby zívajú a pekla dych nás dusí